

Kohtulahendite kogumik

Kohtuasi T-673/15

Guardian Europe Sàrl
versus

Euroopa Liit, keda esindavad Euroopa Komisjon ja Euroopa Liidu Kohus

Lepinguväline vastutus – Liidu esindamine – Aegumine – Lõplikuks muutunud otsuse õiguslike tagajärgede olematuks muutmine – Hagiavalduse täpsustamine – Vastuvõetavus – Põhiõiguste harta artikkel 47 – Kohtulahendi tegemise mõistlik aeg – Võrdne kohtlemine – Varaline kahju – Kantud kahju – Saamata jäänud tulu – Mittevaraline kahju – Põhjuslik seos

Kokkuvõte – Üldkohtu (kolmas koda laiendatud koosseisus) 7. juuni 2017. aasta otsus

- 1. Euroopa Liit — Esindamine liidu kohtutes — Liidu vastu esitatud nõue hüvitada kahju, mis väidetavalt on tekkinud Euroopa Liidu Üldkohtu menetluse ülemäära pika kestuse tõttu — Liidu esindamine Euroopa Liidu Kohtu poolt*
(ELL artikkel 13, ELL artikli 17 lõige 1 ja ELL artikkel 19; ELTL artikli 256 lõige 1, ELTL artiklid 268, 335 ning ELTL artikli 340 teine lõik)
- 2. Kahju hüvitamise nõue — Aegumistähtaeg — Tähtaja algus — Vastutus liidu kohtu poolt lahendi tegemise mõistliku aja ületamise tõttu — Kohtuotsuse kuulutamise kuupäev*
(ELTL artikli 340 teine lõik; Euroopa Kohtu põhikiri, artikkel 46 ja artikli 53 esimene lõik)
- 3. Kahju hüvitamise nõue — Aegumistähtaeg — Tähtaja algus — Üksikaktist tulenev vastutus — Akti kahjulike tagajärgede ilmnemise kuupäev*
(ELTL artikli 340 teine lõik; Euroopa Kohtu põhikiri, artikkel 46)
- 4. Kahju hüvitamise nõue — Aegumistähtaeg — Katkemine — Maine kahjustamisega seotud mittevaraline kahju — Jätkuv kahju — Kuupäevad, mida tuleb arvestada*
(ELTL artikli 340 teine lõik; Euroopa Kohtu põhikiri, artikkel 46)
- 5. Kahju hüvitamise nõue — Tühistamishagist sõltumatus — Piirid — Sellise täiendava kahju hüvitamise nõue, mis tuleneb komisjoni otsusest, mille liidu kohus on tühistanud, ja mis erineb selle kohtuotsuse mittenõuetekohase täitmise tagajärjel tekkida võivast kahjust — Vastuvõetavus*
(ELTL artiklid 263, 266 ja ELTL artikli 340 teine lõik)
- 6. Lepinguväline vastutus — Tingimused — Õigusvastasus — Kahju — Põhjuslik seos — Ühe tingimuse puudumine — Kahju hüvitamise nõude tervikuna rahuldamata jätmine*
(ELTL artikli 340 teine lõik)

7. *Lepinguväline vastutus – Tingimused – Õigusvastatus – Kahju – Põhjuslik seos – Tõendamiskoormis*

(ELTL artikli 340 teine lõik)

8. *Lepinguväline vastutus – Tingimused – Õigusvastatus – Kahju – Põhjuslik seos – Mõiste – Pangagarantiiga seotud kulud, mis tulenevad ettevõtja valikust jätta komisjoni määratud trahv maksmata – Otsese põhjusliku seose puudumine*

(ELTL artikli 340 teine lõik)

9. *Lepinguväline vastutus – Tingimused – Õigusvastase aktiga tekitatud tegelik ja kindel kahju – Varaline kahju, mis on tekkinud komisjoni sellise õigusvastase otsuse tagajärjel, millega määratakse trahv konkurentsivastase tegevuse eest – Trahvi maksmisega seotud kulu, mida hageja ei ole kandnud – Tegeliku kahju puudumine*

(ELTL artikli 340 teine lõik)

10. *Lepinguväline vastutus – Tingimused – Õigusvastatus – Liidu õiguse piisavalt selge rikkumine – Liidu kohtu rikkumine, mis on toime pandud sellise otsusega, mille peale saab esitada apellatsioonkaebuse – Väljajätmine – Erand – Tõsiste õigusemõistmise toimimise häirete esinemine*

(ELTL artikli 340 teine lõik)

11. *Lepinguväline vastutus – Tingimused – Isikutele õigusi andva õigusnormi piisavalt selge rikkumine – Isikutele õigusi andev õigusnorm – Mõiste – Liidu kohtu poolt lahendi tegemise mõistliku aja ületamine – Kaasaarvamine – Hindamiskriteeriumid*

(ELTL artikli 340 teine lõik; Euroopa Liidu põhiõiguste harta, artikli 47 teine lõik)

12. *Lepinguväline vastutus – Tingimused – Põhjuslik seos – Mõiste – Pangagarantiiga seotud kulud, mis tulenevad ettevõtja valikust jätta komisjoni määratud trahv maksmata – Liidu kohtu poolt lahendi tegemise mõistliku aja ületamine ettevõtja edasikaebuse korral – Põhjusliku seose olemasolu – Tingimused*

(ELTL artikli 340 teine lõik)

13. *Lepinguväline vastutus – Kahju – Hüüvitis – Raha väärtuse langemise arvesse võtmine – Tasandus- ja viivitusintress – Arvutusmeetod*

(ELTL artikli 340 teine lõik)

1. Vt otsuse tekst.

(vt punkt 18)

2. Selles konkreetses olukorras, kui kahju hüvitamise nõudega taotletakse sellise kahju hüvitamist, mis väidetavalt tekkis lahendi tegemise mõistliku aja võimaliku ületamise tõttu liidu kohtu poolt, peab Euroopa Kohtu põhikirja artiklis 46 sätestatud viieaastane aegumistähtaeg – kui otsusega on lõpetatud vaidlusaluse lahendi tegemise aeg – hakkama kulgema päeval, kui see otsus tehti. Nimelt on see kuupäev kindel kuupäev, mis on kehtestatud objektiivsete kriteeriumide alusel. See tagab õiguskindluse põhimõtte järgimise ja võimaldab hageja õiguste kaitset.

(vt punkt 26)

3. Vt otsuse tekst.

(vt punktid 32 ja 35)

4. Jätkuva kahju puhul on Euroopa Kohtu põhikirja artiklis 46 sätestatud aegumine kohaldatav aegumist katkestava toimingu kuupäevale eelneva enam kui viieaastase ajavahemiku suhtes, ilma et see mõjutaks hilisematel ajavahemikel tekkinud võimalikke õigusi. Selline oma olemuselt jätkuv on maine kahjustamise tõttu tekkinud mittevaraline kahju. Nimelt kuigi maine kahjustamist võib esineda erinevates vormides, on see üldiselt kahju, mis iga päev uueneb ja pikeneb seni, kuni ei ole lõpetatud sellise rikkumise oletatavat põhjust. Nii on see eelkõige siis, kui maine väidetava kahjustamise allikaks on komisjoni otsus, mis kõigepealt võeti vastu ja tehti siis avalikuks pressiteates ning seejärel avaldati Euroopa Liidu Teatajas kokkuvõtte kujul.

(vt punktid 39, 42 ja 43)

5. Liidu institutsioonide tegevusest või tegevusetusest tuleneva liidu lepinguvälise vastutusega seondud kahju hüvitamise hagi on võrreldes teiste hagidega iseseisev õiguskaitsevahend, millel on õiguskaitsevahendite süsteemis oma eriline ülesanne, ning selle kasutamise tingimused on ette nähtud selle eripärast eesmärki arvestades.

Mis puudutab kahju hüvitamise hagi, mis käsitleb väidetavat saamata jäänud tulu, mis on tekkinud võrdse kohtlemise põhimõtte väidetavalt piisavalt selge rikkumise tagajärjel komisjoni otsuses, mille liidu kohus on tühistanud, siis kui hageja nõuab sellise kahju hüvitamist, mis ühelt poolt erineb kahjust, mis tuleneks tühistava kohtuotsuse mittenõuetekohasest täitmise komisjoni poolt, ja mis teiselt poolt lisandub summadele, mis komisjon hüvitas selle kohtuotsuse täitmiseks, ei ole sellel hagil sama eset ega sama toimet, nagu oleks võimalikul tühistamishagil, mis on esitatud komisjoni võetud rakendusmeetme peale, ning seda ei saa seega tunnistada menetluse kuritarvitamise tõttu vastuvõetamatuks.

(vt punktid 53, 63 ja 64)

6. Vt otsuse tekst.

(vt punktid 75, 76 ja 154)

7. Vt otsuse tekst.

(vt punktid 81 ja 82)

8. Mis puudutab sellise kahju hüvitamise hagi, mis väidetavalt tekkis võrdse kohtlemise põhimõtte väidetavalt piisavalt selge rikkumise tagajärjel komisjoni otsuses, millega määrati trahv konkurentsivastase tegevuse eest, siis ei saa hageja põhjendatult väita, et tema makstud pangagarantiiga seotud tasud tulenevad otseselt selle otsuse õigusvastasusest, sest ta otsustas pärast selle otsuse vastuvõtmist, et ta ei täida täies ulatuses oma trahvi kohe maksmise kohustust, vaid esitab vastavalt komisjoni pakutud võimalusele trahvisumma ühe osa suhtes pangagarantii.

Selle kohta olgu märgitud, et tema väidetud kahju tuleneb otseselt ja määravalt tema enda tehtud valikust mitte täita oma kohustust tasuda trahv täies ulatuses. Kui hageja oleks otsustanud tasuda kohe kogu trahvisumma, oleks ta vältinud pangagarantiiga seotud tasude maksmist trahvisumma veel

tasumata osalt. Seega tuleb järeldada, et puudub piisavalt otsene põhjuslik seos vaidlusaluses otsuses toime pandud võrdse kohtlemise põhimõtte väidetava piisavalt selge rikkumise ja pangagarantiiga seotud tasude maksmise vahel.

(vt punktid 91–93)

9. Mis puudutab sellise kahju hüvitamise nõuet, mis väidetavalt tekkis komisjoni ebaseadusliku otsuse, millega määrati trahv konkurentsivastase tegevuse eest, tagajärjel, siis ei saa hageja, kes ei kandnud selle trahvi maksmisega seotud kulusid isiklikult, ilmselgelt väita, et talle on tekkinud tegelik ja kindel kahju, mis seisneb ühelt poolt intresside, mille komisjon hüvitas trahvisumma selle osa pealt, mis lõpuks tunnistati liidu kohtu otsusega alusetult sissenõutuks, ja teiselt poolt selle tulu vahes, mille ta oleks võinud saada, kui ta oleks kõnealuse summa investeerinud komisjonile maksmise asemel oma tegevusse.

(vt punkt 103)

10. Liidu vastutus ei saa tekkida sellise kohtulahendi sisu tõttu, mida ei ole teinud viimases astmes otsustav liidu kohus ja mille peale sai seega esitada apellatsioonkaebuse. See järeldus ei mõjuta hageja võimalust saavutada erandjuhtudel liidu vastutuse tekkimine, kui on tegemist tõsiste õigusemõistmise toimimise – eelkõige menetluslikku või administratiivset laadi – häiretega, mis mõjutavad liidu kohtu tegevust.

(vt punktid 122 ja 124)

11. Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 47 teist lõiku rikub Üldkohtus konkurentsiasjas toimunud menetlus, millega on ületatud lahendi tegemise mõistlikku aega 26 kuu võrra, mis tähendab niisuguse liidu õigusnormi piisavalt selget rikkumist, millega antakse õigusi eraõiguslikele isikutele.

Menetluse kirjaliku osa lõppemise ja menetluse suulise osa avamise vahele jääva ajavahemiku mõistlikkus sõltub eeskätt vaidluse keerukusest ning poolte käitumisest ja menetluslike küsimuste tekkimisest. Seoses vaidluse keerukusega tuleb kõigepealt märkida, et 15 kuud menetluse kirjaliku osa lõppemise ja suulise osa avamise vahel on põhimõtteliselt sobiv aeg, et menetleda kohtuasju, mis puudutavad konkurentsioiguse kohaldamist. Seejärel tuleb tõdeda, et seotud kohtuasjade samaaegne menetlemine ei saa õigustada käesolevas asjas menetluse kirjaliku osa lõppemise ja suulise osa avamise vahelise ajavahemiku pikened. Lõpetuseks tuleb märkida, et käesoleva kohtuasja faktiline, õiguslik ja menetluslik keerukus ei õigusta pikemat ajavahemikku. Selles küsimuses tuleb eelkõige tõdeda, et menetluse kirjaliku osa lõpu ja suulise osa avamise vahel ei katkestatud menetlust ning samuti ei põhjustanud selles viivitusi ühegi menetlust korraldava meetme võtmine Üldkohtu poolt. Mis puudutab poolte käitumist ja menetluslike küsimuste tekkimist, siis ei mõjutanud aega, mis kulus menetluse kirjaliku osa lõppemisest menetluse suulise osa avamiseni, mitte kuidagi poolte käitumine ega menetluslikud küsimused.

Seetõttu viitab 41-kuuline ajavahemik menetluse kirjaliku osa lõpu ja suulise osa avamise vahel seega 26-kuulisele põhjendamatule tegevusetusperioodile selles kohtuasjas.

(vt punktid 133–137 ja 139)

12. Kohtuasjas, mis käsitleb komisjoni otsust, millega määratakse konkurentsivastase tegevuse eest trahv, eksisteerib liidu kohtu poolt lahendi tegemise mõistliku aja ületamise ning kahju vahel, mida hageja kandis ja mis seisnes selles, et ta pidi maksuma pangagarantiiga seotud tasusid ajavahemikul, mis vastab lahendi tegemise mõistliku aja ületamisele, põhjuse-tagajärje seos. Nimelt esiteks ajal, mil hageja esitas oma hagi kõnealuses kohtuasjas ja mil ta tellis pangagarantii, ei olnud lahendi tegemise mõistliku aja ületamine ettenähtav. Lisaks võis hageja õiguspäraselt oodata, et tema hagi menetletakse mõistliku aja jooksul. Teiseks leidis lahendi mõistliku aja ületamine kõnealuses kohtuasjas aset pärast hageja

esialgset otsust tellida pangagarantii. Seost lahendi tegemise mõistliku aja ületamise ning sellele ületamisele vastaval ajavahemikul pangagarantiiga seotud tasude maksmise vahel ei saanud seega katkestada hageja algne valik mitte maksta kohe ühte osa komisjoni otsusega määratud trahvist ja tellida pangagarantii.

(vt punkt 160)

13. Vt otsuse tekst.

(vt punktid 167–169)